

Rookvrije GGZ?

Arjen Neven, psychiater

Centrum Dubbele Problematiek Den Haag

International Conference on
Dual Disorders 2022

www.ICDD2022.org

Preview event
7 October 2021
virtual

Waarom dit onderwerp?

- Internationale trend (UK, VS) rookvrij maken van psychiatrische ziekenhuizen, in NL schaarser
- Aandacht schadelijke gevolgen roken
- **Mei 2017 intentieverklaring GGZ Nederland:** gebouwen en terreinen van 100 zorginstellingen in 2025 rookvrij maken

Stoppen met roken verhoogt de kans op terugval in andere drugs/alcohol

eens

oneens

“Laat ze nou roken, ze hebben het al moeilijk genoeg”

Impact of quitting smoking and smoking cessation treatment on substance use outcomes: An updated and narrative review

Karma McKelvey ^{a,*}, Johannes Thrul ^a, Danielle Ramo ^{a,b}

^a Center for Tobacco Control Research and Education, University of California San Francisco, 530 Parnassus Avenue, Suite 366, San Francisco, CA 94143, USA

^b Department of Psychiatry and Weill Institute for Neurosciences, University of California San Francisco, 401 Parnassus Avenue, Box TRC 0984, San Francisco, CA 94143, USA

HIGHLIGHTS

- Quitting smoking/smoking cessation has a positive effect on substance use outcomes.
- Improvement in a range of alcohol and drug use outcomes was reported.
- Smoke-free policy nor cessation intervention worsened SUD treatment outcomes.
- Smoking cessation aid should be offered to any individual who reports substance use.
- Not offering smoking cessation in SUD treatment is tantamount to increased harm.

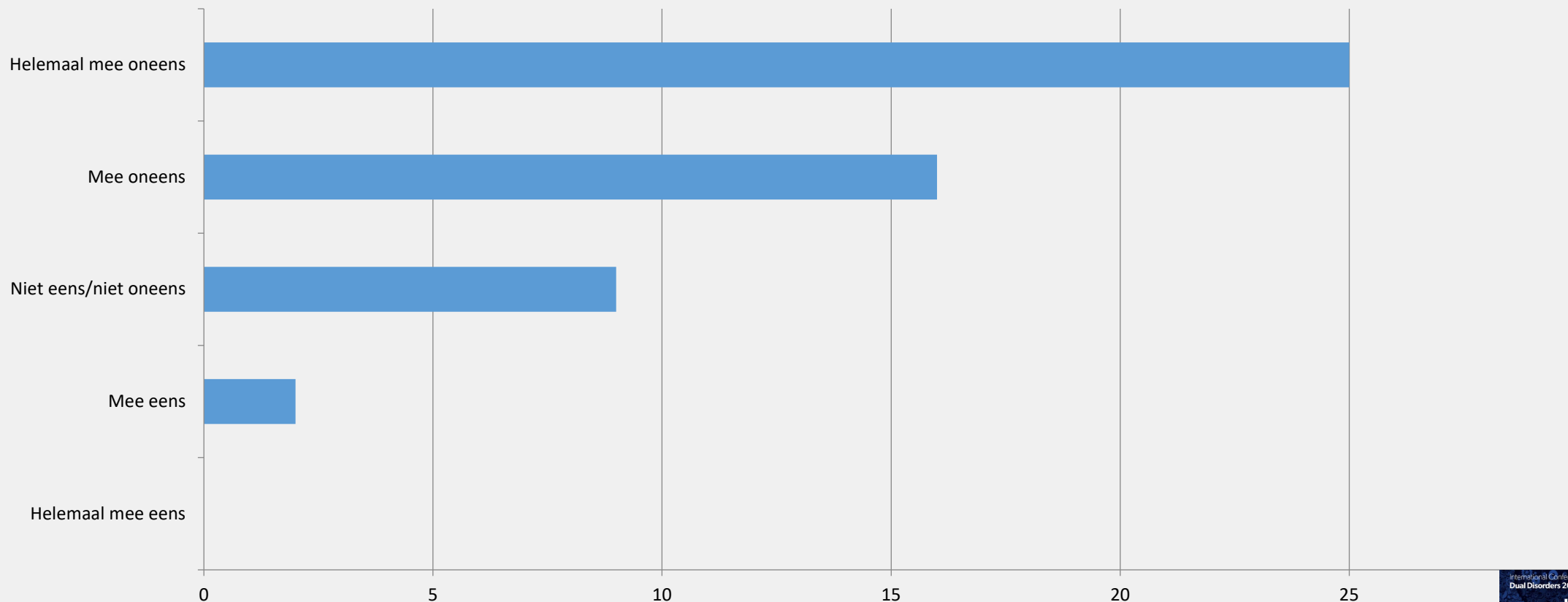
Enkele eenvoudige maatregelen

- Stoelen en tafels uit alle rookruimtes van de patiënten
- Rookruimte ombouwen tot airhockey ruimte of verpleegkantoor op de afdeling
- Actief aanbieden van hulp bij het stoppen met roken
- Personeel mag niet meer met patiënten samen roken, personeel mag alleen buiten het gebouw op 1 plek roken

Resultaat: vaker hulpvraag stoppen met roken

Resultaten enquête onder personeel CDP

Een volledig rookvrije afdeling is haalbaar op mijn afdeling

Literatuuronderzoek

Onderzoeksvraag:

Leidt het rookvrij maken van psychiatrische afdelingen tot een verandering in de prevalentie van verbale en fysieke agressie, separatie en noodmedicatie?

Een volledig rookvrije GGZ kliniek zorgt voor toename van agressie

eens

oneens

Agressie door roken (1)

- Review: neemt het risico op verbale of fysieke agressie / separatie / noodmedicatie toe na een volledig rookvrij beleid?
- 17 studies 1993-2017, merendeel gesloten afdelingen, niet in Nederland
- Vijf studies: afname agressie
- Vijf studies: geen verschil
- Zeven studies: toename agressie

Effect of implementation of a smoke-free policy on physical violence in a psychiatric inpatient setting: an interrupted time series analysis

Debbie Robson, Gilda Spaducci, Ann McNeill, Duncan Stewart, Tom J K Craig, Mary Yates, Lisa Szatkowski

Agressie door roken (2)

- Toename agressie:
 - korte onderzoeksduur (< 6 maanden)
- Afname agressie:
 - recentere studies (allen 2017) → veranderingen in maatschappelijke discussie?
 - dampvrij (één studie)
 - minder handel
 - wisselende restricties
 - wisselende nicotine spiegels

Agressie door roken (3)

- Advies:
 - goede communicatie
 - training staf
 - nicotine vervangende behandeling
 - rokend personeel kreeg behandeling
 - denk aan stijgende spiegels clozapine en andere antipsychotica

Een rookvrije GGZ is effectief met betrekking tot stoppen met roken na de opname

eens

oneens

Artikel en land	N	Soort Afdeling	Meetmethode	Uitkomstmaat	Effect primaire uitkomstmaat
Jonas & Eagle 1991 VS	39	GGZ afdeling, kortdurend	Gestructureerd telefonisch interview 6-18 maanden na ontslag	Roken Hoeveelheid sigaretten/dag	35/39 patiënten rookten 21,6 → 21,3 (NS)
Patten e.a. 1995 VS	19	Gesloten GGZ afdeling	Gestructureerd telefonisch interview 16-18 maanden na ontslag	Roken	18/19 (95%) patiënten rookten
Patten e.a. 1999 VS	142	Marine alcohol rehabilitatie programma	Vragen per post 12 maanden na ontslag	Roken Hoeveelheid sigaretten/dag	128/133 patiënten rookten 21,0 → 19,2 (NS)
Prochaska e.a. 2006 VS	100	GGZ afdeling	Gestructureerde telefonisch interview 3 maanden na ontslag	Eerste terugval roken Abstinentie na 3 maanden	Seconden tot 36 dagen 4%
Siru e.a. 2010 Australië	64	GGZ afdeling	Interview 5, 14 dagen en 6 maanden na ontslag	Abstinentie na 5, 14 dagen en 6 maanden	Resp. 7,8%, 4,7% en 1,6%
Hehir e.a. 2012 Australië	23	Forensische GGZ afdeling	Gestructureerde vragen 75-905 dagen na ontslag	Abstinentie	11/23 (58%)
Stockings e.a. 2014 Australië	205	GGZ afdeling	Telefonisch interview 1, 2, 4 weken en 4, 6 maanden na ontslag	Continue abstinentie interventie vs TAU na 4 maanden Abstinentie 7 dagen interventie vs TAU na 4 maanden Sigaretten per dag	1,9% vs 0,0% (NS) 11,5% vs 2% (p=0,01) Lager in interventiegroep: F=6,5 (p<0,001)
Stuyt 2014 VS (10)	140	Dubbele diagnose afdeling, 90 dagen opname	Telefonisch interview iedere maand gedurende 12 maanden	Roken voor en 12 maanden na opname	86% → 73%

interventie	RR (95%-BI)*
stopadvies van zorgverlener	
minimaal stopadvies van arts is effectiever dan geen advies	1,76 (1,58-1,96)
intensief advies is effectiever dan minimaal advies	1,37 (1,20-1,56)
stopadvies van verpleegkundige is effectiever dan geen advies	1,29 (1,20-1,39)
motiverende gespreksvoering	
motiverende gespreksvoering is effectiever dan minimaal advies	1,26 (1,16-1,36)
individuele counseling	
individuele counseling is effectiever dan minimaal advies	1,39 (1,24-1,57)
telefonische counseling	
telefonische hulplijn is effectiever dan eenmalig, kort, adviserend telefoongesprek of zelfhulpmateriaal	1,38 (1,28-1,49)
groepstherapie	
groepstherapie is effectiever dan zelfhulpprogramma's	1,98 (1,60-2,46)
schriftelijke zelfhulp	
advies op maat is effectiever dan geen hulpmiddelen of niet-aangepaste materialen	1,28 (1,18-1,37)
NVM	
alle vormen van NVM zijn effectiever dan placebo	1,60 (1,53-1,68)
combinatie van meerdere NVM-vormen is effectiever dan één NVM-vorm	1,34 (1,18-1,51)
partiële nicotinereceptoragonist	
varenicline is effectiever dan placebo	2,24 (2,06-2,43)
cytisine is effectiever dan placebo	3,98 (2,01-7,87)
antidepressiva	
bupropion is effectiever dan placebo	1,62 (1,49-1,76)
nortriptyline is effectiever dan placebo	2,03 (1,48-2,78)

www.nvvp.net/cms/streambin.aspx?documentid=82978

Batalla A, Vermeulen JM, Neven A, Roos RA, Kap M, Schellekens A

ROOKVRIJE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG IN DE CONTEXT VAN VERPLICHTE ZORG

Conclusie

- Er zijn effectieve stoppen met roken interventies, ook voor GGZ patiënten
- Stoppen met roken verhoogt de kans op abstinentie van andere middelen
- De kans op toename van agressie in een rookvrije GGZ lijkt beperkt, mits goed voorbereid
- Alleen maar rookvrij zijn helpt niet in het bereiken van abstinentie na opname